

Liperissä sadan hehtaarin niitot

Järvet: Kaikki eivät rantojensa niittoa halua.

LIPERI
Timo Riistaniemi

Se, että suomalaisesta järvestä niitetään kesällä järviruokoa ja heinikköä, ei ole uutinen.

Tämänkesäisessä liperiläisessä järviniirossa on kuitenkin kaksi uutista. Ensinnäkin niitetään alan mittava määrä, hieman vaille sata hehtaaria. Toiseksi se, että Tutjun-Roukalahden kalaveden osakaskunta toteuttaa niiton tehokkaasti, paikallistunteista ja paikallista koneosaimista hyödyntämällä.

Kohteita on ollut kolmekymmentä, pinta-alat vaihtelevat parista aarista aina 14 hehtaariin, osakaskunnan puheenjohtaja Eero Lappalainen laskeskelee.

Kesällä suurinosa järviruo osta on veden alla, joten niitetty tavara on painavaa. Käytössä olevilla amfibioleikkureilla niitetyn massan kerääminen järvestä on pullonkaulana. Leikkuri sukkuilo kulloinkin niitetyn alueen ja rannan välillä: mitä kauempana selällä ruokoa on, sitä pidemmiksi käyvät keruumatkat.

Muistan miten poikasena soutilimme ja ongimme tuossa läheisellä lahdella. Nyt se on ruohottunut osaksi suoksi.

Eero Lappalainen

– Keruu vie puolet työajasta, joskus kaksi työtuntia kolmesta, suunnittelija Ilona Joensuu Suomen ympäristökeskuksesta Joensuusta kertoo. Joensuu vetää Järeä-hanketta (järviruokoenergiaksi, vesien tila paremmaksi Pohjois-Karjalassa).

Liperissä tehtiin toisin. Jorma Papusen rakentelema kokonaisuus koostuu niittokoneesta ja 30 tonnin lautasta, jota Papusen rakentamalla veneellä työnnetään.

Lautta siis ankkuroidaan niittoalueen keskelle, ja aikaa vievät kerukoneen matkat niitolta rannalle jäävät pois. Lautalle ruoko nostellaan tavallisella maataloustraktorin tukkikouralla.

Paikallinen yrittäjä tuntee rannat, mistä on etua. Papusen konekokonaisuuden voisi toki siirtää vesireittejä pitkin vaikka Savonlinnaan tai Saimaalle.

Koko Liperin niittourakka maksaa noin 14 000 euroa, jota ely-keskuksen avustus kattaa puolet. Osakaskunnat maksavat 5 000 euroa ja kalastusalue kaksituhatta euroa.

Nyt tämän kesän niitot ovat jo ohi.

– Ely-keskuksen lupa tuli kesäkuun lopulla, ja siinä heinäkuun puolivälissä lähettiin Roukalahden Sykönnannasta, Eero Lappalainen muistelee.

Niitto vaatii uuden vesilain mukaan ilmoitusmenettelyn ely-keskuksen ympäristöosastolle.

– Niitto pitää ajoittaa kukinta-

Liperin järviniiroon koneetju toiminnassa. Petri Papunen ajaa niittokonetta.

alkaan, jolloin kasvi on suurimmillaan ja jolloin saadaan eniten ravinteita pois järvestä. Hehtaarin niitosta saadaan 1–2 kiloa fosforia ja 10–20 kiloa typpeä pois, Ilona Joensuu kommentoi.

Tutussa on 300 loma-asuntoa ja koko Liperissä kolmisesituhatta. Myös ranta-asukkaalle ja kesämökkiläisille pitää niitosta ilmoittaa.

Niittoa ei tehdä, jos rannan omistaja ei sitä halua. Jollekin ruokojen kahina on korvaa hiavelevä ja miellyttävä sydänkesän

äänimaisema; toinen haluaa järviruokoseinän näkösuojakseen rantasaunasta tehtäville uintiretkille.

Toisaalta esimerkiksi metsätysseuroja kiinnostaisi saada hyvällä lintujärvellä rannat auki. Sekä kalat että vesilinnut hyötyvät niitoista.

Ruohottuminen on pitkään ajan ongelma:

– Muistan miten poikasena soutilimme ja ongimme tuossa läheisellä lahdella. Nyt se on

ruohottunut osaksi suoksi, Eero Lappalainen muistelee.

Ruohikot niitettiin tuolloin karjan kuivikkeiksi, joten rannat pysyivät auki.

Niitetyn heinän jalostus nousee puheenaiheeksi. Märkkää ja painavaa luokoa ei kannata kauas kuskata.

– Olen salaajaurakoitsija ja viljatilallinen. Näille Liperin hiesuavipelloille silputtu järviruoko olisi mainio maanparannusaine, Eero Lappalainen

tuumailee.

Kaivatun eloperäisen aineksen ohessa tulisi peltoon ravinteita.

Tutjunniemestä lähtee toive konepajoille: tasalaatuista kaksimillistä ruokosilppua tekevä kone olisi hyvin tarpeellinen bio-kaasutukseen. Pelloille menisi hieman karkeampikin rouhe.

– Hakettava kone voisi olla vientituote, sillä meiltäkin ovat ruotsalaiset kyselleet tarkoitukseen sopivia koneita, Ilona Joensuu huomauttaa.